

УДК 37.09

ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Бондаренко Т.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-19>

У пропонованому дослідженні схарактеризовано роль інтернет-ресурсів у навчальному процесі; з'ясовано специфіку цього явища; звернено увагу на доцільність їхнього використання та ризики, що можуть виникнути в цьому процесі. Оскільки сучасна педагогіка ще не має ґрунтовного аналізу проблеми ефективної інтеграції інтернет-технологій у шкільний освітній процес, тому аспекти, окреслені в статті, є винятково важливим теоретичним надбанням.

Ключові слова: інтернет, пошукові ресурси, інформаційні технології, освітній процес, компетентності.

Постановка проблеми. Залежність людей ХХІ століття від комп'ютерної техніки, гаджетів є очевидною. І це зрозуміло, оскільки кожен із нас прагне якнайшвидшого результату (бажано позитивного) у найкоротші терміни. Планшети, смартфони, ПК із підключенням до мережі інтернет – чи не найкращий спосіб втілення цього завдання в реальність.

Інтернет сьогодення – це найважливіша соціально-економічна комунікація цивілізації, тому ми спостерігаємо проникнення інформаційних

технологій в усі сфери людського існування – спілкування, гру, навчання, працю. Глобальна мережа відображає функціонування різних галузей суспільства та забезпечує інформаційний сервіс спілкування, дозвілля та інших видів професійної діяльності особистості.

Навчальний процес як один з основних компонентів розвитку людини третього тисячоліття вимагає формування веб-орієнтованої моделі освіти. Її переваги очевидні: відсутність просторово-часових обмежень для учнів, учителів; зменшення

фінансових витрат на матеріально-технічне забезпечення; відкритість доступу до навчально-інформаційних ресурсів усім зацікавленим особам; інноваційність, наочність та комплексність процесу отримання теоретичних та практичних знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На окремі аспекти доцільності впровадження в освітній процес спеціальних та загальноосвітніх шкіл новітніх комп'ютерних технологій (зосібна пов'язаних з інтернет-мережею) у своїх працях наголошували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Зокрема звернено увагу на ідеї позивності використання ПК в освітньому процесі (В. Ребенок, М. Рубець); проблемі впливу комп'ютерних технологій на загальний розвиток дітей (В. Бондаровська, К. Зворигіна, О. Кореганова); ідеї доцільності використання комп'ютерних ігор у педагогічному процесі (О. Андрусич, Б. Гершунський, О. Кивлюк).

Грунтовного, всебічного аналізу проблеми ефективної інтеграції інтернет-технологій в освітній процес, однак, у школі не зроблено й донині.

Мета цієї статті: проаналізувати найдоцільніші та найбільш ефективні шляхи залучення інтернет-сервісів у навчально-виховний процес основної школи.

Виклад основного матеріалу. Сучасні учні прагнуть ігрові навчатися, але за допомогою нових методів і технологій навчання. За словами Кена Робінсона, «...справжнє завдання вчителя – не викладати предмет, а навчати учнів. Фасилітаторство та консультування – це рушійні сили здорової освітньої системи» [7, с. 23].

Розвиток та інтеграція інтернет-технологій як засобу інформаційно-комунікаційних технологій навчання в освітній процес оновлює умови організації навчання учнів та педагогічної праці викладачів, сприяючи розширенню можливостей у досягненні навчальних цілей відповідно до Державних програм і стандартів, якими регламентується застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчання [1].

Апелюючи до сказаного, робимо висновок, що педагогові у своїй роботі з учнями необхідно використовувати інтернет-ресурси, які є одним з інструментів для досягнення головної мети навчання в основній школі.

Однак ми вважаємо, що перед інтеграцією інтернет-технологій до освітнього процесу в школі вчитель має відповісти на кілька запитань:

1) чи доцільне це використання на конкретному уроці? (маємо на увазі прогнозування ефективності після залучення інтернет-сервісів задля досягнення поставленої мети);

2) чи має педагог достатньо знань для подібної роботи на уроці? (чи сформовані подібні компетентності в самого викладача, чи здатен він сам працювати з цими мережами).

Пропонуємо більш детально розглянути кожне з питань.

Застосування інтернет-середовища в процесі навчання залежить від мети й завдань, поставлених педагогом для конкретного уроку (чи виховного заходу). Це може бути доповнення додаткових традиційних засобів навчання засобами дистанційного середовища. Доставка й отримання навчальної інформації на відстані, як правило, частково може здійснюватися або електронною поштою (текстові матеріали, CD-диски, дискети, аудіо-, відеокасети), або за допомогою систем телекомунікацій, чи, рідше, з використанням радіо й телебачення.

Більшість авторів використовують розробки програмного забезпечення для індивідуального навчання на персональному комп'ютері.

Розвиток мережі інтернет, однак, вимагає створення принципово нових засобів навчання, пов'язаних із використанням комп'ютерів у мережах. Для цього потрібне як інше системне програмне забезпечення, так і цифрові освітні ресурси, створені мовою програмування, адаптованих до інтернету [4, с. 71].

Пошукові системи інтернет-мережі є ефективними засобами формування інформаційно-пошукових та дослідницьких умінь учнів при використанні інформаційних ресурсів мережі Інтернет, як значущого освітнього потенціалу. Застосування його ж у навчальній та дослідницькій діяльності учнів вважається педагогічно доцільним [6].

Принадно зазначимо, що не можна оминути й негативний аспект у взаємодії школяра та інтернет-мереж, на який, без сумніву, повинні звертати увагу педагоги. Діти в основній школі ще не мають чіткого уявлення про науковість та достовірність знайденої ними в мережі Інтернет інформації. Пошукові завдання, відповідно, не завжди матимуть позитивні результати.

Ми погоджуємося і з думкою Петра Бісіркіна про врахування доступу школярів до широкого контенту, зокрема й сумнівного характеру. Саме тому «...необхідно зауважити на можливі ризики надмірного захоплення комп'ютерними іграми, які є відносно сильними сучасними засобами зміни емоційного стану» [2]. Відтак одним із завдань педагога є доцільне скеровування учнів до необхідних інтернет-джерел, спрямування їх у потрібне русло, апелювання до конкретних сайтів.

Джерелами широкого доступу до необхідних в навчанні веб-ресурсів за допомогою мережі Інтернет є: інформаційні портали інститутів системи освіти; тематичні ресурси; сайти видавничих центрів; спеціалізовані інтернет-видання; веб-канали мультимедійних інструкцій, ілюстративні інтерактивні моделі з аудіо- та відеофрагментами, що, як відомо, сприяють задіянням слухових та зорових аналізаторів та підвищують рівень засвоєння людиною інформації [3].

Говорячи про постать учителя в означеній інтеграції, зокрема про його професіоналізм, вважаємо за доцільне констатувати, що залучення інноваційних технологій до освітнього процесу часто гальмується ними ж у зв'язку з низкою факторів. Це відсутність власного бажання до пізнання нового або ж мотивування з боку керівництва конкретного навчального закладу чи районних / міських / обласних відділів освіти. Вважаємо, що докорінні зміни слід починати викладачам із себе. Недаремно американський професор О. Тоффлер стверджував: «Технології завтрашнього дня потребують не мільйонів... людей, готових працювати в унісон на нескінченно монотонних роботах, не людей, котрі виконують накази, не зморгнувши оком... а людей, котрі можуть приймати критичні рішення, котрі можуть знаходити свій шлях у новому оточенні, котрі достатньо швидко встановлюють нові стосунки в реальності, що швидко змінюється» [8, с. 100].

Нині необхідно знайомити вчителів із сучасними інтернет-сервісами, їхнім впливом на розвиток особистості учнів та можливостями використання різноманітних веб-додатків у навчально-виховному процесі. Це вимагає від учителя не тільки

оновлення знань, умінь та навичок у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, а й оволодіння новими вміннями щодо управління учнівським колективом, організації особистісно-орієнтованого навчання із застосуванням інформаційних технологій, коли роль учителя полягає в спрямуванні учнів до пошуку рішень поставлених проблем, підтримки їх у спільній діяльності, навчанні учнів самостійно визначати цілі власної навчальної діяльності й планувати шляхи їх досягнення.

Сформувати в школярів уміння аналізувати, синтезувати, оцінювати результат, розвинути навички соціальної комунікації нині майже неможливо без організації вільного спілкування між учнями в мережі – обміну ідеями, дискусування, вибору й узгодження версій та інше. Саме новітні інформаційні технології дозволяють змінити стереотипи поведінки вчителя й учнів на занятті, створити нові форми педагогічної взаємодії [5, с. 8].

Ми переконані, що інформаційні технології загалом сприяють підвищенню зацікавленості дитини до навчання, що, у свою чергу, призводить до:

– активізації пізнавальної діяльності та розвитку їхніх вмінь орієнтуватися в інформаційних потоках навколишнього світу, обмінюватися інформацією з допомогою сучасних технічних засобів;

– оволодіння практичними способами роботи з інформацією.

Комп'ютер дає вчителю нові можливості, дозволяючи разом з учнем отримувати задоволення від захопливого процесу пізнання, не тільки силою уяви розсовуючи стіни шкільного кабінету, але за допомогою новітніх технологій може занурити в яскравий барвистий світ. Проте при всіх перевагах ІКТ слід акцентувати на їх помірному застосуванні на уроках, не забуваючи про стандартні форми й методи роботи з учнями [9, с. 553].

Висновки і пропозиції: Завдання сучасного вчителя – не лише дати знання відповідно до навчальної програми, але й сформувати в школярів життєві компетентності, серед яких: навички пошуку, збирання та опрацювання необхідних даних і відомостей, уміння ефективно взаємодіяти, зберігати та презентувати результати своєї роботи. А ці навички можна сформувати лише тоді, коли вчителі самі почнуть використовувати їх у своєму повсякденному житті. Отже, за допомогою сучасних інформаційних технологій учитель може створити освітнє середовище для своїх учнів й інтегруватися в загальний освітній простір, сформувати й розвинути власні навички співпраці та спілкування з колегами, батьками, учнями за допомогою мережевих технологій.

Список літератури:

1. Бісіркін П. Використання засобів ІКТН у навчальному процесі закладів професійно-технічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/298>.
2. Бісіркін П. Застосування інтернет технологій в процесі практичних занять з трудового навчання основної школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://lib.iitta.gov.ua/7105/1/%D0%91%D1%96%D1%81%D1%96%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%BD_%D0%9F%D0%9C_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%9A%D1%96%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4_____2014.pdf.
3. Бородаєв Д.В. Веб-сайт як об'єкт графічного дизайну : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства / Д.В. Бородаєв. – Харків, 2004. – 20 с.
4. Жуковська Д. Впровадження ресурсів інтернет у процес навчання старшокласників основної школи. Проблеми сучасної педагогічної освіти. / Д. Жуковська // Збірник наукових праць МОНМС України, МОНМС АРК, РВНЗ КГУ (м. Ялта). – Ялта, 2013. – Вип. 39, ч. 2. – С. 71-75.
5. Захар О. Використання інтернет-технологій у процесі підвищення кваліфікації вчителів / О. Захар // Комп'ютер у школі та сім'ї. – № 5. – 2004. – С. 7-9.
6. Резіна О.В. Формування інформаційно-пошукових та дослідницьких умінь учнів старшої школи в процесі навчання інформатики: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О.В. Резіна. – Київ, 2005. – 20 с.
7. Робинсон К. Образование против таланта / К. Робинсон. – Москва, 2013. – 336 с.
8. Bondarenko T.S. Preparedness of the XXI century teachers to implementation of innovation technologies to the educational process / T.S. Bondarenko // Proceedings of XXX International scientific conference. – Scientific development prospect. – Morrisville, 2018. – P. 97-100.
9. Bondarenko T.S. Theoretical and methodological principles of the use of information and communication technologies in the basic school: main advantages and disadvantages / T.S. Bondarenko // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Universum View 2». – Вінниця, 2018. – С. 550-555.

Бондаренко Т.С.

Полтавский национальный педагогический университет имени В.Г. Короленка

ИНТЕГРАЦИЯ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ В УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС ОСНОВНОЙ ШКОЛЫ

Аннотация

В предлагаемом исследовании охарактеризовано роль интернет-ресурсов в учебном процессе. Выяснена специфика этого явления, обращено внимание на целесообразность их использования и риски, которые могут возникнуть в этом процессе. Поскольку современная педагогика еще не имеет основательного анализа проблемы эффективной интеграции интернет-технологий в образовательный процесс школы, аспекты, указанные в статье, является исключительно важным теоретическим достоянием.

Ключевые слова: интернет, поисковые ресурсы, информационные технологии, образовательный процесс, компетентности.

Bondarenko T.S.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

INTEGRATION OF INTERNET-RESOURCES INTO EDUCATIONAL PROCESS OF THE BASIC SCHOOL

Summary

The proposed research describes the role of Internet resources in the learning process. The specifics of this phenomenon have been clarified, attention has been paid to the expediency of their use and the risks that may arise in this process. Since modern pedagogy does not yet have a thorough analysis of the problem of effective integration of Internet technologies in the educational process at school, the aspects outlined in the article are extremely important theoretical foundations.

Keywords: Internet, search resources, information technology, educational process, competencies.